

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในเรื่องความสำคัญของข่าวสารการเมืองมีบทบาททางการเมืองของประชาชนนั้น เพราะข่าวสารการเมืองมีความเกี่ยวข้องกับความสนใจ ความกระตือรือร้นทางการเมือง ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กล่าวคือ ถ้าสมาชิกของระบบการเมืองเป็นผู้ที่มีความสนใจและมีความรู้ในข่าวสารทางการเมืองเป็นอย่างดี ก็มีแนวโน้มที่เขาจะปฏิบัติหน้าที่และมีบทบาทของพลเมืองในระบบประชาธิปไตยอย่างมีประสิทธิภาพ มีความผูกพันต่อระบบการเมืองอย่างแน่นหนา อันจะนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมืองได้ในที่สุด

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภา ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา (1) เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปทางด้านประชากรและพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (2) เพื่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร แยกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ (3) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภาของประชาชนในกรุงเทพมหานคร แยกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ (4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภากับระดับความรู้เกี่ยวกับข่าวสารรัฐสภา (5) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความรู้เกี่ยวกับข่าวสารรัฐสภากับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ

ลักษณะการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชาชนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 343 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Probability Sampling) ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างและทดสอบสัมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

แบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยวิธีการ Peason's Product Moment

ผลที่ได้จากการวิจัย

ลักษณะทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นดังนี้ มีเพศชายมากกว่าเพศหญิง จากการสำรวจปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุระหว่าง 20-25 ปี สำหรับการศึกษาล้วนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนกลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่มมีจำนวนใกล้เคียงกันมาก ทั้งนี้เนื่องจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธี Quota Sampling แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาได้เป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษาเสียเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ในเรื่องของรายได้ จากการสุ่มตัวอย่างปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีรายได้อยู่ในระดับปานกลาง คือ อยู่ระหว่าง 2,501-5,000 บาทต่อเดือน

พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของสื่อ ดังนี้

หนังสือพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุดเป็นเพศชาย ส่วนกลุ่มอายุที่เปิดรับมากที่สุด คือ อายุระหว่าง 36-40 ปี สำหรับระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี เป็นกลุ่มที่เปิดรับมากที่สุด ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และผู้ที่มีรายได้ในระดับสูงคือประมาณ 7,501-10,000 บาทต่อเดือนเป็นผู้ที่เปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด

วิทยุ กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อวิทยุมากที่สุดเป็นเพศหญิง ส่วนกลุ่มอายุที่เปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อวิทยุมากที่สุด คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-25 ปี สำหรับผู้ที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และผู้ที่เป็นนิสิต นักศึกษา จะมีการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อวิทยุมากที่สุด และกลุ่มรายได้น้อยกว่า 2,500 บาทต่อเดือน มีการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อวิทยุมากที่สุด

วิทยุโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อวิทยุโทรทัศน์มากที่สุดเป็นเพศหญิง ส่วนกลุ่มอายุที่เปิดรับมากที่สุด คือ กลุ่มอายุระหว่าง 20-25 ปี สำหรับการศึกษากลุ่มที่การศึกษาระดับอนุปริญาจะเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด ส่วนกลุ่มอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มรายได้น้อยกว่า 2,500 บาทต่อเดือน เป็นกลุ่มที่เปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด

นิตยสาร กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อ นิตยสาร/วารสารมากที่สุดเป็นเพศหญิง ช่วงอายุที่เปิดรับมากที่สุด คือ กลุ่มอายุระหว่าง 36-40 ปี สำหรับผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มอาชีพนิสิต นักศึกษา เป็นกลุ่มที่เปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อ นิตยสารมากที่สุด นอกจากนี้กลุ่มรายได้น้อยกว่า 2,500 บาทต่อเดือน ก็เป็นกลุ่มที่เปิดรับมากที่สุดเช่นกัน

สื่อบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อบุคคลมากที่สุดเป็นเพศหญิง ส่วนช่วงอายุที่เปิดรับมากที่สุดคือช่วงอายุระหว่าง 20-25 ปี และกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มอาชีพที่เปิดรับสื่อบุคคลมากที่สุด คือ กลุ่มนิสิต นักศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้อยู่ในช่วงน้อยกว่า 2,500 บาทต่อเดือน ทั้งหมดนี้เป็นกลุ่มที่มีการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากการสื่อสารระหว่างบุคคลมากที่สุด

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1. ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่อยู่ในกลุ่มอายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนประชาชนที่มีเพศและอาชีพแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกลุ่มอาชีพที่ต่างกันคือ กลุ่มอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภาสูงกว่ากลุ่มนิสิต นักศึกษา และเพศชายมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภามากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 กับความรู้เกี่ยวกับข่าวสารรัฐสภา แต่พบว่ามีความสัมพันธ์กันน้อยมาก ($r = 0.15$)

3. กลุ่มประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาสูง เป็นกลุ่มที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์มากกว่าสื่อวิทยุ และสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ($r = 0.31^{**}$) จากสื่อวิทยุ ($r = 0.25^{**}$) สื่อวิทยุโทรทัศน์ ($r = 0.39^{**}$) สื่อนิตยสาร/วารสาร ($r = 0.38^{**}$) และจากสื่อบุคคล ($r = 0.20^{**}$) กับความรู้เกี่ยวกับข่าวสารรัฐสภา จะเห็นได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์มีสูงกว่าสื่ออื่น ๆ คือ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และค่าความสัมพันธ์น้อย ($r = 0.39^{**}$) (ตาราง 73 ภาคผนวก ก)

จากผลการวิจัยที่ได้นี้ ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภา ความรู้เกี่ยวกับข่าวสารรัฐสภา และสื่อที่ประชาชนนิยมเลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสารการเมือง ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนประชาสัมพันธ์ข่าวสารรัฐสภาในโอกาสต่อไป

อภิปรายผล การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภาจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า เพศและอาชีพเท่านั้นที่มีความแตกต่างในเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภา (ตาราง 71 ภาคผนวก ก)

จึงเป็นการยืนยันสมมติฐานในบางส่วน ซึ่งก็สอดคล้องกับข้อสรุปของ Schramm (1969) ในบางส่วนเช่นกัน Schramm พบว่า การศึกษามีอิทธิพลต่อความสนใจข่าวสารการเมือง อาชีพและรายได้จะมีอิทธิพลก็ต่อเมื่อคนมีการศึกษาค่ำ

เท่านั้น นั่นก็คือ ถ้าคนมีการศึกษาสูงแล้ว ไม่ว่าจะอยู่ในอาชีพ มีฐานะทางเศรษฐกิจอย่างไร ความสนใจในข่าวสารการเมืองจะไม่แตกต่างกัน แต่ถ้ามีการศึกษาดำแล้ว การมีฐานะดีขึ้น มีอาชีพที่มีค่านิยมสูงในสังคม จะช่วยเพิ่มความสนใจข่าวสารการเมืองให้กับประชาชน (Schramm 1969: 197-209)

และจากการศึกษาทางรัฐศาสตร์โดยทั่วไปพบว่า อัตราการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการศึกษาและอาชีพ คนที่มีการศึกษาสูง ยิ่งเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง และคนที่มียาชีพที่มีรายได้ดี ยิ่งเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง เช่นเดียวกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ชั้นทางสังคม (Social Class) มีความสัมพันธ์กับลักษณะการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (พรคัตติ ผ่องแผ้ว 2523: 31-32)

จึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นทรัพยากรที่สำคัญมาก ทั้งนี้เพราะการศึกษานำมาซึ่งอาชีพ และรายได้ที่จะสร้างโอกาสและแรงจูงใจทางการเมืองให้เอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่มีพลังเข้มแข็งและมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภา กับความรู้เกี่ยวกับข่าวสารรัฐสภา พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภา มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับความรู้เกี่ยวกับข่าวสารรัฐสภา แต่พบว่ามีความสัมพันธ์กันน้อยมาก แต่อย่างไรก็ตามเป็นการยืนยันสมมติฐาน

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การสื่อสารทางการเมือง รวมทั้งช่องทางการสื่อสารทางการเมือง คือ การเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคล เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอย่างมาก บุคคลจะได้รับข้อมูลข่าวสารจากการสื่อสารผ่านสื่อ

ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการก่อตัวของความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสำนึกของตนเอง จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของบุคคลเป็นแรงกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งนั่นก็คือความรู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในกระบวนการทางการเมือง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาระดับความรู้เกี่ยวกับข่าวสารรัฐสภาจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของระดับความรู้เกี่ยวกับข่าวสารรัฐสภาอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง และหากจะพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของปริมาณการเปิดรับข่าวสารรัฐสภาของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา รายได้ และอาชีพ (ตาราง 72 ภาคผนวก ก) พบว่า อยู่ในระดับต่ำเช่นเดียวกัน

สมมติฐานที่ 3 กลุ่มประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับข่าวสารรัฐสภาสูง เป็นกลุ่มที่มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์มากกว่าสื่อวิทยุและหนังสือพิมพ์ จึงเป็นการยืนยันสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาถึงสื่อประเภทต่าง ๆ อันได้แก่ สื่อมวลชนและสื่อบุคคล เราควรจะได้คำนึงถึงความสำคัญของกลไกในการสร้างความเข้าใจและทัศนคติทางการเมือง ว่าขึ้นอยู่กับปริมาณ ตลอดจนประสิทธิภาพในการกระจายข่าวสารหรือความรู้ต่างๆ กล่าวคือสื่อแต่ละประเภทย่อมมีศักยภาพเฉพาะตัว สื่อหนังสือพิมพ์อาจจะให้รายละเอียดได้มากกว่า แต่ไม่สามารถแพร่หลายในทุก ๆ พื้นที่ได้ ทั้งนี้เนื่องจากความทุรกันดารของบางท้องถิ่น ซึ่งหนังสือพิมพ์เข้าไปไม่ถึง ส่วนอีกปัญหาหนึ่งก็คือ ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ดังนั้น หนังสือพิมพ์จึงจะมีประโยชน์อยู่ เฉพาะในพื้นที่ที่ประชาชนมีความพร้อมเหมาะสมสมควร วิทยุจึงจะเป็นสื่อที่ประสบความสำเร็จในการกระจายข่าวหรือความรู้มากกว่าสื่ออื่น ๆ เพราะสามารถให้ข่าวสารหรือความรู้แก่คนเป็นจำนวนมากในเวลาเดียวกัน ในวงกว้างกว่าหนังสือพิมพ์และวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งมีราคาแพงกว่า แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้มีแนวโน้มว่าโทรทัศน์จะแพร่หลายเข้าไปในชนบทมากขึ้น

อย่างไรก็ตามสมมติฐานข้อนี้แตกต่างจากการค้นพบของ McNelly และ Fonseca กล่าวคือ เขาพบว่า การใช้สื่อสารที่เป็นสิ่งพิมพ์ก่อให้เกิดความร้ความเข้าใจ ข่าวสารการเมืองได้ดีกว่าใช้วิทยุ และโทรทัศน์ที่ประชาชนถือว่าเป็นสื่อที่ใช้ไว้สำหรับให้ความบันเทิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาไทยจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า การที่นักศึกษาเปิดรับข่าวสารทางการเมืองตามหนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ และโทรทัศน์นั้น มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงความสำคัญทางการเมืองประมาณร้อยละ 95 ของนักศึกษาที่ให้ความสนใจและรับฟังข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองอย่างมาก และแหล่งข่าวสารทางการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ส่วนสื่อประเภทวิทยุและโทรทัศน์นั้น ให้บริการด้านความบันเทิงมากกว่า

แต่อย่างไรก็ดี ตัวแปรในการศึกษา ซึ่งได้แก่กลุ่มตัวอย่าง และการนำเสนอ ข่าวสารของสื่อมวลชนในแต่ละช่วงเวลาอาจจะแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะผู้รับสาร ซึ่งเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารเท่านั้น แต่จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้พบว่า ตัวแปรบางตัวแปร ซึ่งเป็นส่วนของผู้ส่งสารนั้นมีอิทธิพลและเข้าไปมีบทบาทต่อผู้รับสารเช่นกัน แต่ไม่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้อย่างจริงจัง จึงสมควรที่จะได้มีผู้สนใจทำการศึกษาวิจัยในส่วนของผู้ส่งสารต่อไป

เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีปัจจัยและโอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองอยู่มากจึงสมควรจะได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับประชาชนในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกสื่อในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการข่าวสารของผู้รับสาร

ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มประชาชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้จากประชาชนที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท. แม้เป็นเพียงส่วนน้อย แต่กล่าวได้ว่า บางส่วนของกลุ่มที่ทำการศึกษา เป็นกลุ่มประชาชนที่มีความกระตือรือร้นทางการเมืองมาก ซึ่งควรจะมีการทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่นที่นอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้

ผลจากการวิจัย ทำให้ได้ทราบว่า มีผู้สนใจเปิดรับข่าวสารรัฐสภาน้อยมาก กลุ่มที่เปิดรับมากที่สุด คือ เพศชาย และกลุ่มอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มที่มีความรู้เกี่ยวกับข่าวสารรัฐสภา คือ กลุ่มผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ดังนั้น จึงเป็นแนวทางเพื่อพัฒนารูปแบบและเนื้อหาของการประชุมสัมมนาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบเพื่อใช้ในการวางแผนการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารรัฐสภาในพื้นที่ที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมคล้ายคลึงกับกรุงเทพมหานคร

ในการวางแผนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของรัฐสภา ควรพิจารณารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมตรงกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เมื่อผู้วิจัยพิจารณาจากผลการวิจัยและจากข้อเสนอแนะที่ได้จากการสำรวจประชาชนในกรุงเทพฯ ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจดังนี้

1. สื่อที่ใช้เผยแพร่ ควรจัดให้มีการเผยแพร่ผ่านสื่อหลาย ๆ ประเภท โดยเน้นทางสื่อวิทยุโทรทัศน์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งประชาชนใน กทม. นิยมเลือกเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อนี้มากกว่าสื่ออื่น (ผลจากการวิจัย) แต่อย่างไรก็ตาม คักยภาพของสื่อแต่ละประเภทย่อมแตกต่างกัน การเลือกใช้สื่อชนิดไหนขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเผยแพร่ เช่น ต้องการให้รายละเอียดมากก็ใช้สื่อหนังสือพิมพ์ แต่สื่อที่เผยแพร่ไปได้กว้างไกลเหมาะสำหรับคนทุก ๆ ภาคทั่วทั้งประเทศ คือ วิทยุ

2. เวลา/ระยะเวลา/ความบ่อยครั้งที่ใช้ในการเผยแพร่ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะถึงแม้ว่าเป็นการนำเสนอรูปแบบของรายการที่ดีมาก แต่หากเผยแพร่ในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ก็อาจจะทำให้การเผยแพร่นั้นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าช่วงเวลาที่ประชาชนในกรุงเทพมหานครนิยมเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุมากที่สุด ก็คือ ช่วงเช้า เวลา 6.00 - 9.00 น. และรองลงมาคือ ช่วงเวลาตึก (21.00 น.ขึ้นไป) แต่อย่างไรก็ดีประชาชนมุ่งใช้สื่อวิทยุเพื่อความบันเทิงมากกว่า และสำหรับสื่อวิทยุโทรทัศน์ประชาชนนิยมเปิดรับช่วงตึก (21.00 น.ขึ้นไป) รองลงมาคือ ช่วงค่ำ (18.00 - 21.00 น.) ซึ่งเป็นช่วงรายการข่าว ประชาชนส่วนใหญ่จะเลือกรับสื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อความบันเทิง แต่ก็ยังมีกลุ่มที่สนใจเลือกเปิดรับเพื่อต้องการทราบเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของบ้านเมือง ดังนั้น ช่วงเวลาดังกล่าวจึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมและมีผู้ชม/ฟังสูงสุด การจะเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานรัฐสภาในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งน่าจะมีการจัดรายการก่อนหรือหลังข่าว เป็นรายการช่วงสั้น ๆ แนะนำให้ความรู้แก่ประชาชนให้เข้าใจรูปแบบและระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเรา ในเรื่องต่าง ๆ ให้แก่ระบบงานรัฐสภา ขึ้นต่อในการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติและกฎหมายต่าง ๆ เป็นต้น และนอกจากนี้รายการที่เคยจัดไปแล้ว แต่เป็นที่สนใจของกลุ่มประชาชน ก็คือ รายการพบ ส.ส. ซึ่งมีการสัมภาษณ์บุคคล ชี้แจงการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมทั้งชี้แจงนโยบายของพรรคการเมืองและแนวทางในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น

3. เนื้อหาและรูปแบบในการนำเสนอ เนื่องจากข่าวสารรัฐสภาเป็นข่าวสารที่เป็นทางการในเชิงวิชาการ โดยที่แหล่งข่าวสาร คือ รัฐสภาซึ่งเป็นที่เชื่อถือของประชาชนอย่างมาก ดังนั้นจากประโยชน์ในข้อนี้ รัฐสภาจึงควรทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยสื่อของรัฐสภาเองและควรมีการจัดแถลงข่าว (Press Conference) จัดทำสื่อมวลชนสัมพันธ์เพื่อให้ข่าวสารที่เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ อย่างถูกต้องชัดเจนและที่สำคัญไปกว่านั้นคือ จะต้องให้สื่อมวลชนมีความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม โดย

มุ่งเน้นในการเสนอเนื้อหาข่าวสารที่เป็นประโยชน์ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าใจข่าวสารนั้น ประกอบการตัดสินใจ และพัฒนาความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง ทั้งนี้เนื่องจาก สื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างมากต่อการกำหนดให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาการเมือง ซึ่ง ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 เรื่องการกำหนดวาระทางการเมือง (Agenda-Setting)

รูปแบบการนำเสนอ ควรนำเสนอข่าวสารรัฐสภาในเชิงรุก มุ่งใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท โดยเน้นความใหม่สดของข่าว ซึ่งเป็นข่าวที่ทันเหตุการณ์จากสถานการณ์ปัจจุบัน สื่อมวลชนเผยแพร่ข่าวได้เร็วกว่าหน่วยงานรัฐสภา และบางครั้งข้อมูลจากสื่อมวลชนนั้น มักจะคลาดเคลื่อนไม่ค่อยถูกต้องนัก ทำให้ประชาชนเกิดความสับสน

การนำเสนอข่าวสารรัฐสภาควรจะเป็น 2 ลักษณะ คือ มุ่งให้ความรู้ทั่วไป แก่ประชาชน และมุ่งให้ข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ สำหรับเนื้อหาควรจะใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายไม่เป็นทางการ และเชิงวิชาการมากนัก เพื่อจะให้ประชาชนหลาย ๆ ระดับเข้าใจ มีการประชาสัมพันธ์ในหลาย ๆ พื้นที่ โดยใช้สื่อพื้นบ้านเข้าช่วยเสริม พร้อมกับใช้ผู้นำความคิดเห็น (Opinion Leaders) ช่วยเผยแพร่ในแต่ละท้องถิ่นคล้ายโครงการ เจ้าหน้าที่ฝึกหัดของรัฐสภา กิจกรรมที่ควรจะทำคือการออกเผยแพร่ทางสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ ซึ่งมีทั้งประเภทประชานิยมและคุณภาพ โดยอาจจะจัดเป็นคอลัมน์ของรัฐสภา หรือจัดรายการเผยแพร่ให้ความรู้ แนะนำข้อกฎหมาย มีการชี้ให้เห็นข้อดีและข้อเสีย ของกฎหมายก่อนมีการพิจารณาหรือเสนอกฎหมายใหม่ อธิบายคำศัพท์รัฐสภาทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง

อย่างไรก็ตาม การที่จะดำเนินการประชาสัมพันธ์ข่าวสารรัฐสภาให้ประสบผลสำเร็จนั้น ควรจะได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและครบวงจร โดยมีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งกรณีที่เกิดเหตุการณ์เฉพาะก็ควรมีการปรับแผน ดังนั้น ควรกำหนดวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายให้เฉพาะเจาะจงและชัดเจนในด้านการใช้สื่อประชาสัมพันธ์นั้น อาจจะเน้นการใช้สื่อแบบผสมผสานทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคล และ

สื่อพื้นบ้าน โดยมีการวางแผนผลิตสื่อและกำหนดเนื้อหาข่าวสาร รายการที่น่าสนใจและ
สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย